

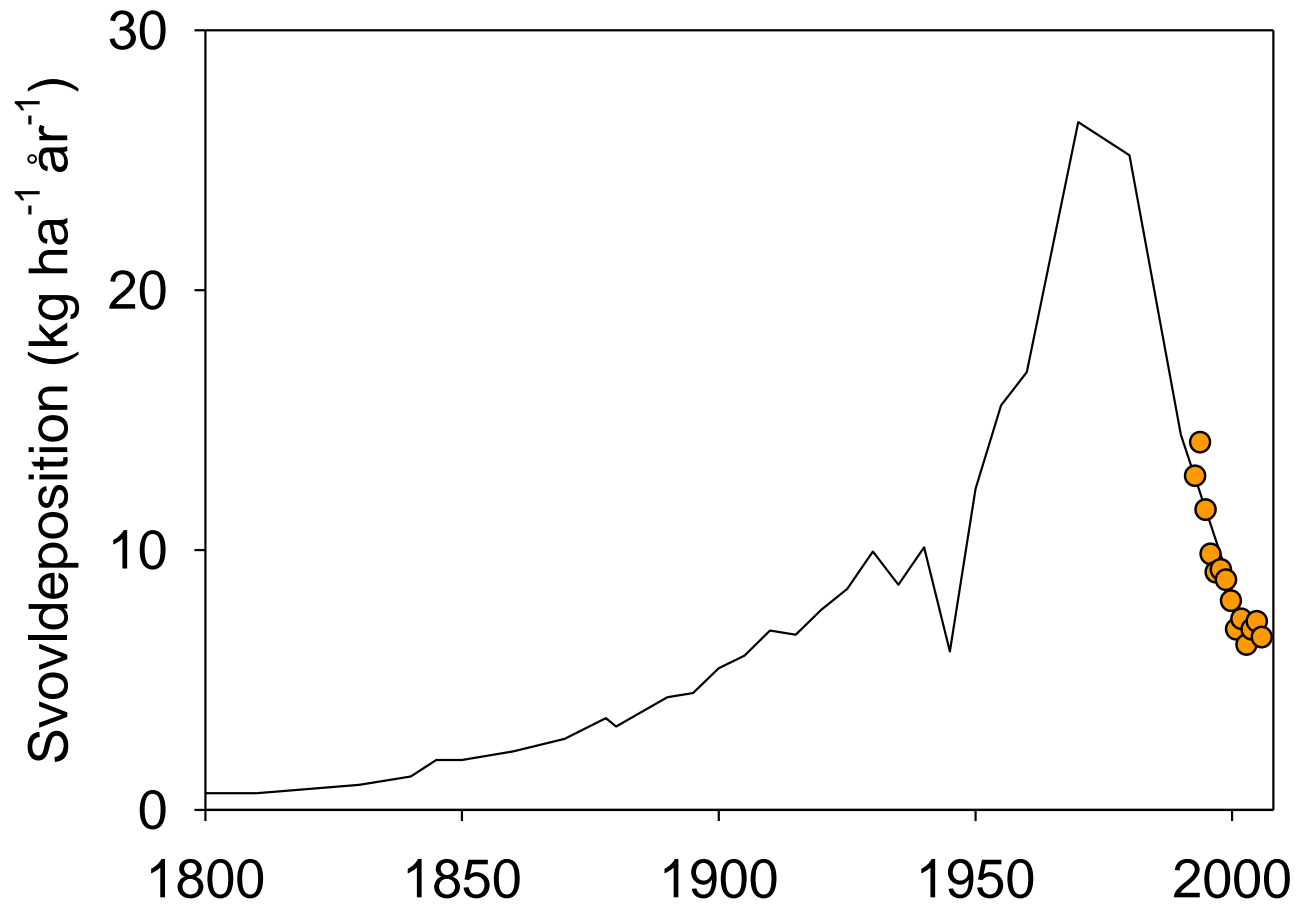
Omsætning og udvaskning af svovl

Gødskning med svovl til økologiske afgrøder

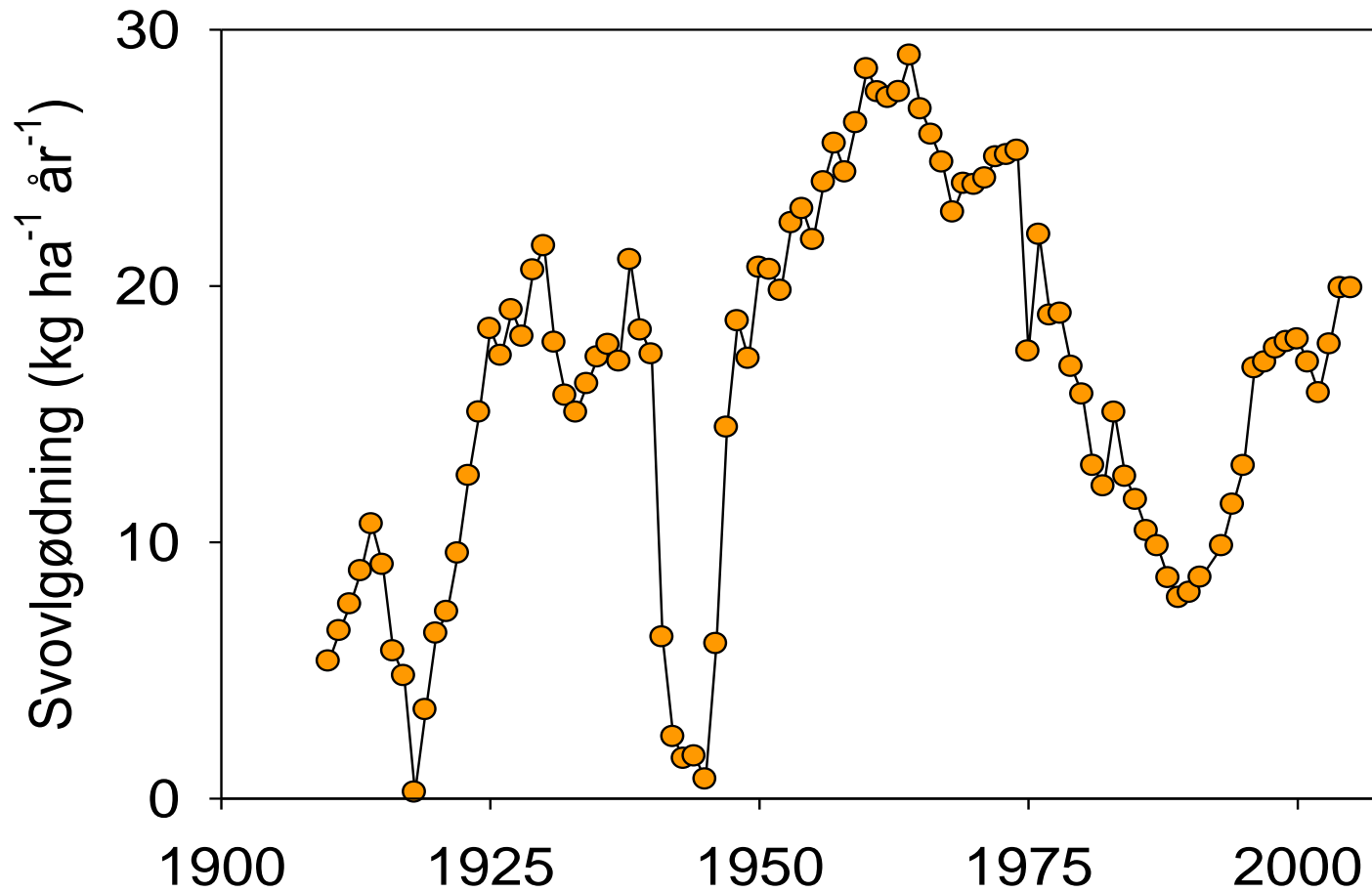
- Historisk perspektiv
- Svovl i planter
- Svovl i jord
- Gødskning med svovl
- Udvasning og efterafgrøder

Atmosfærisk deposition af svovl

Forbrug af svovl i gødning

S balancer for dansk jordbrug

Kg S/ha/år	1967	1970-75	1989	1994
<hr/>				
<u>Import</u>				
Atmosfære	38	30	17	12
Handelsgødning	25	21	8	12
Husdyrgødning	15	13	8	8
Vanding	-	-	2	2
<hr/>				
<u>Eksport</u>				
Plantemateriale	10-30	15	16	14
Fordampning	-	-	1	1
Udvaskning	30-40	28	34	30
<hr/>				
<u>Balance</u>	8-38	21	-16	-11

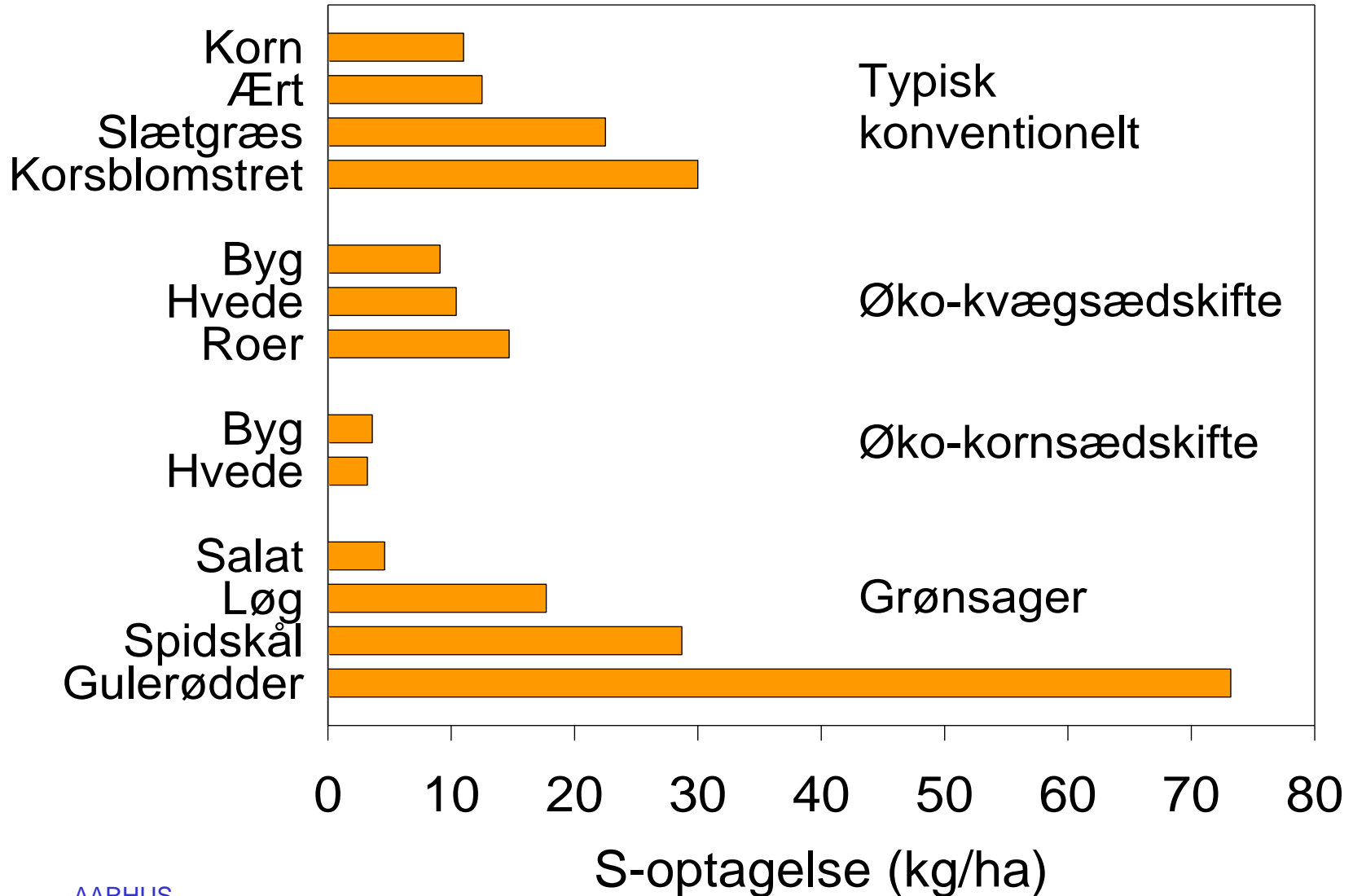
S balancer for økologiske sædskifter

Fordele: Kvantitative, informative

Ulemper: Ignorerer tilgængelighed, forudsætter ligevægt

Kg S ha ⁻¹	Jynde vad	Flakkebjerg	Foulum	Foulum
	----- Planteavl -----			Kvægbrug
Økologisk alder	1-3 år		7-9 år	
Ind: Atmosfære	10	13	7	11
Gødning	4	5	2	12
Vanding	15	0	0	10
Ud: Planter	2	2	3	10
Udvaskning	32	20	34	20
Balance:	-6	-4	-28	3

Svovl i planter

Afgrøde	Svovlbehov, kg S pr. ha
Vårsæd	10-15
Vintersæd	15-20
Vinterraps*	40-50
Vårraps	30-40
Markært	10-20
Frøgræs	10-20
Sukkerroer	10-20
Kartofler	10-20
Majshelsæd, kolbe- og kernemajs	15-20
Græs, slæt**	20-40
Kl.græs og lucerne, slæt**	20-40
Græs, kl.græs afgræsning**	20-30

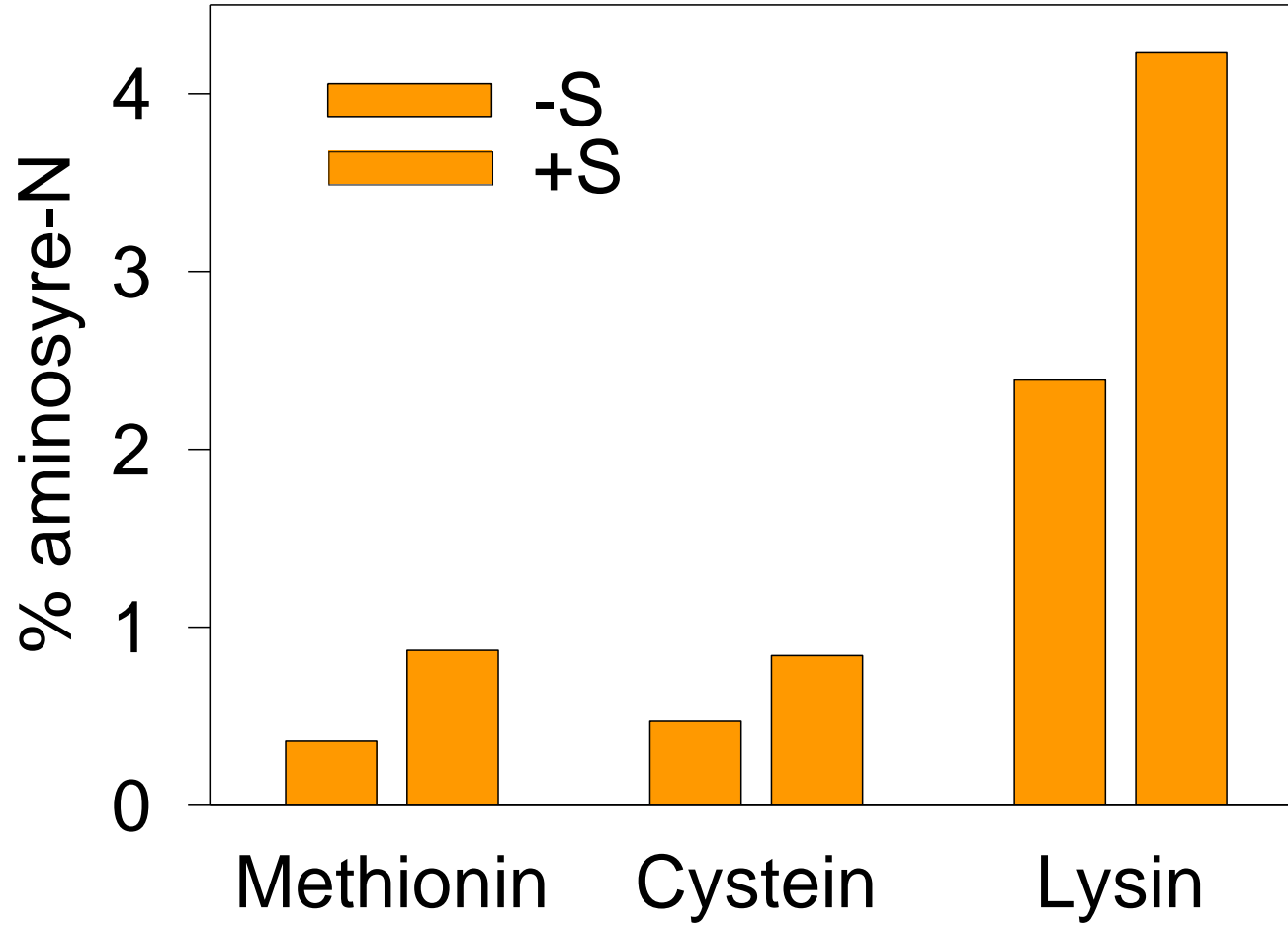

Svovls betydning i planter

- Udbytte
- Kvalitet (ernæring/fysisk)
- Smag og lugt
- Nitrat-indhold

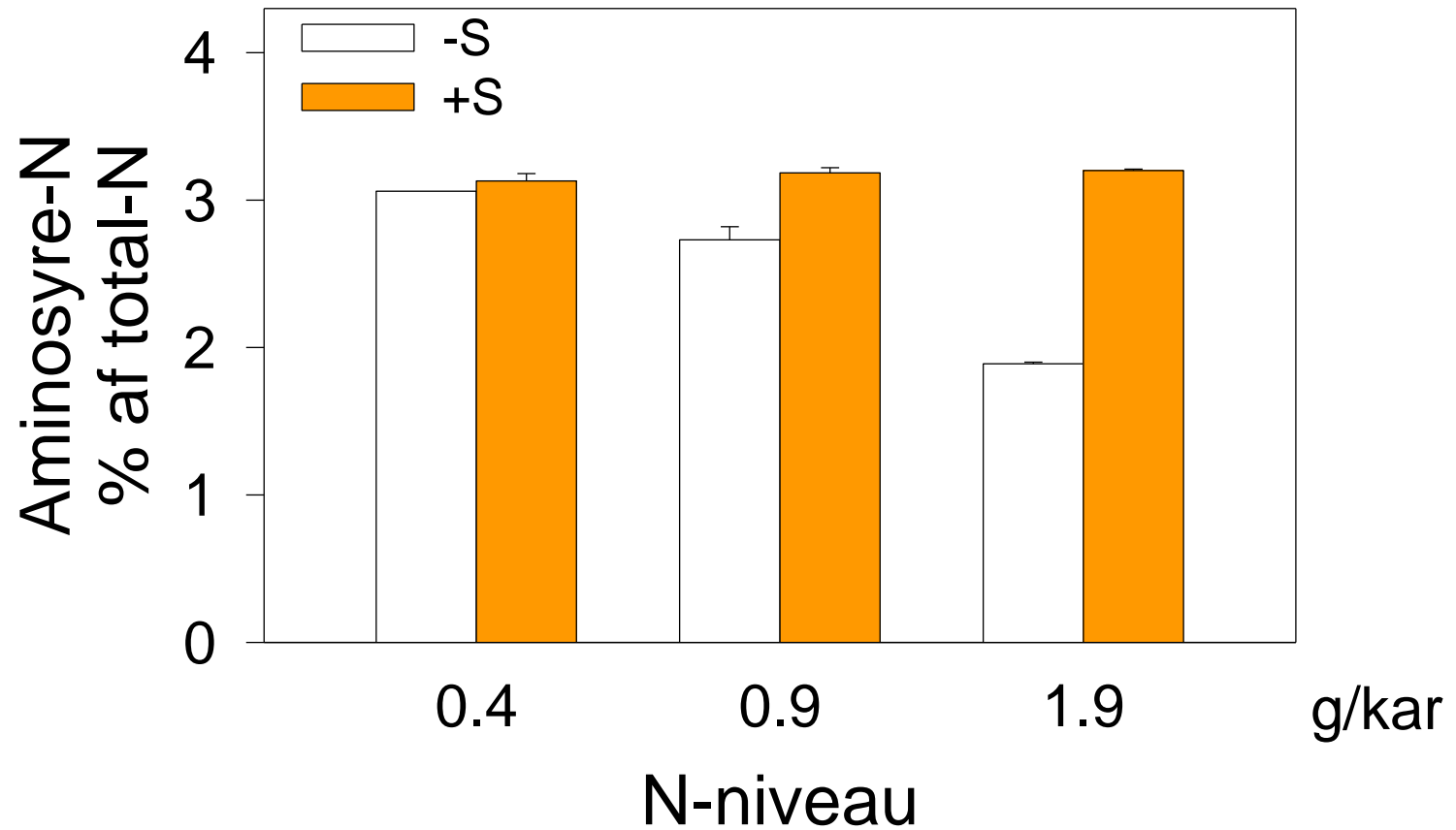

Svovl til hvidkål

Proteinkvalitet

Cystein + Methionin i byg

Svovl-mangelsymptomer

Generelt	planter små og “krøllede”, stængel tynd og kort <u>ynge</u> blade lyst grønne med synlige bladnerver ældre blade ikke påvirket
Raps	gulfarvning af øvre blade rødviolet skær på undersiden bladplader skeformede blomster lysegule, blege korte skulper, få frø
Bælgplanter	rødfarvning af blade hæmning af rodknolddannelse
Korn og græs	de generelle mangelsymptomer

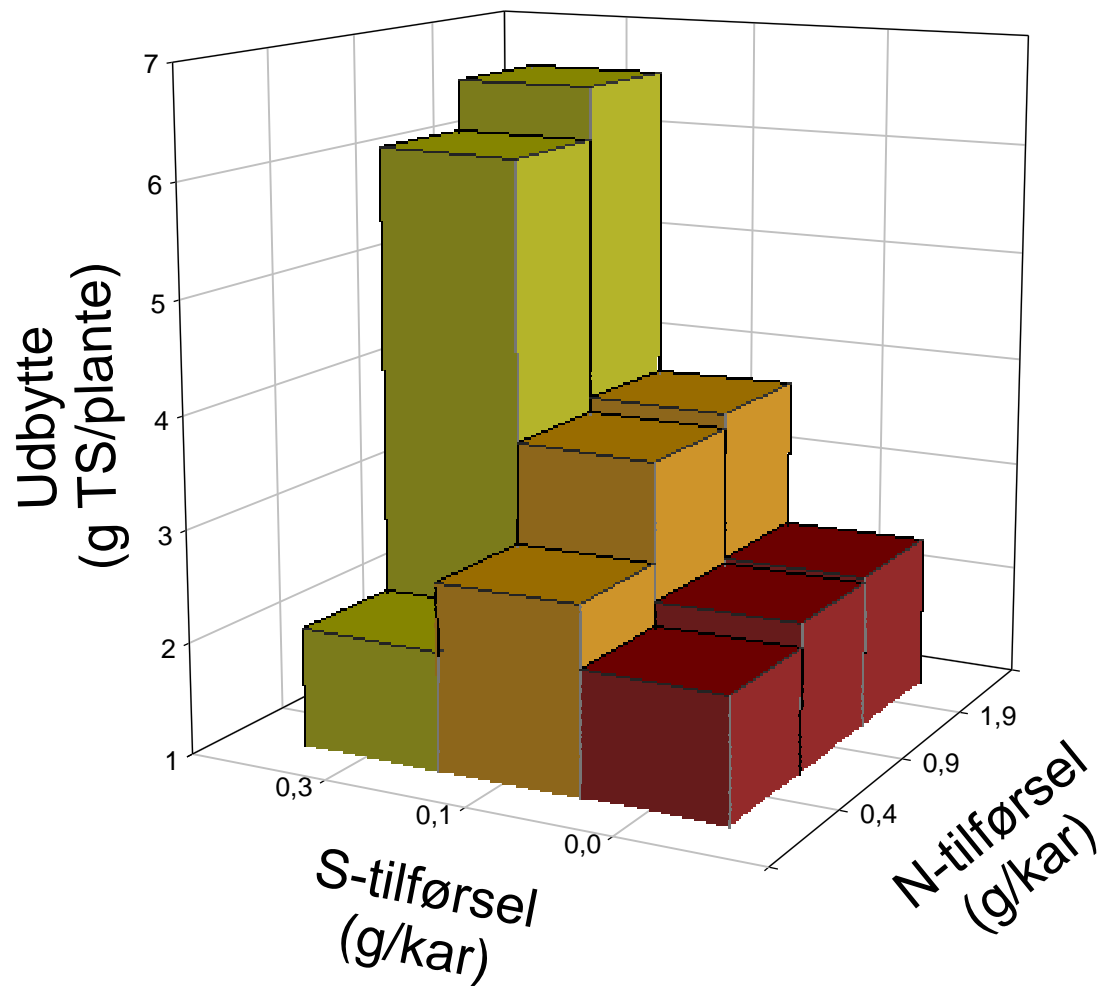

N- og S-tilførsel til byg

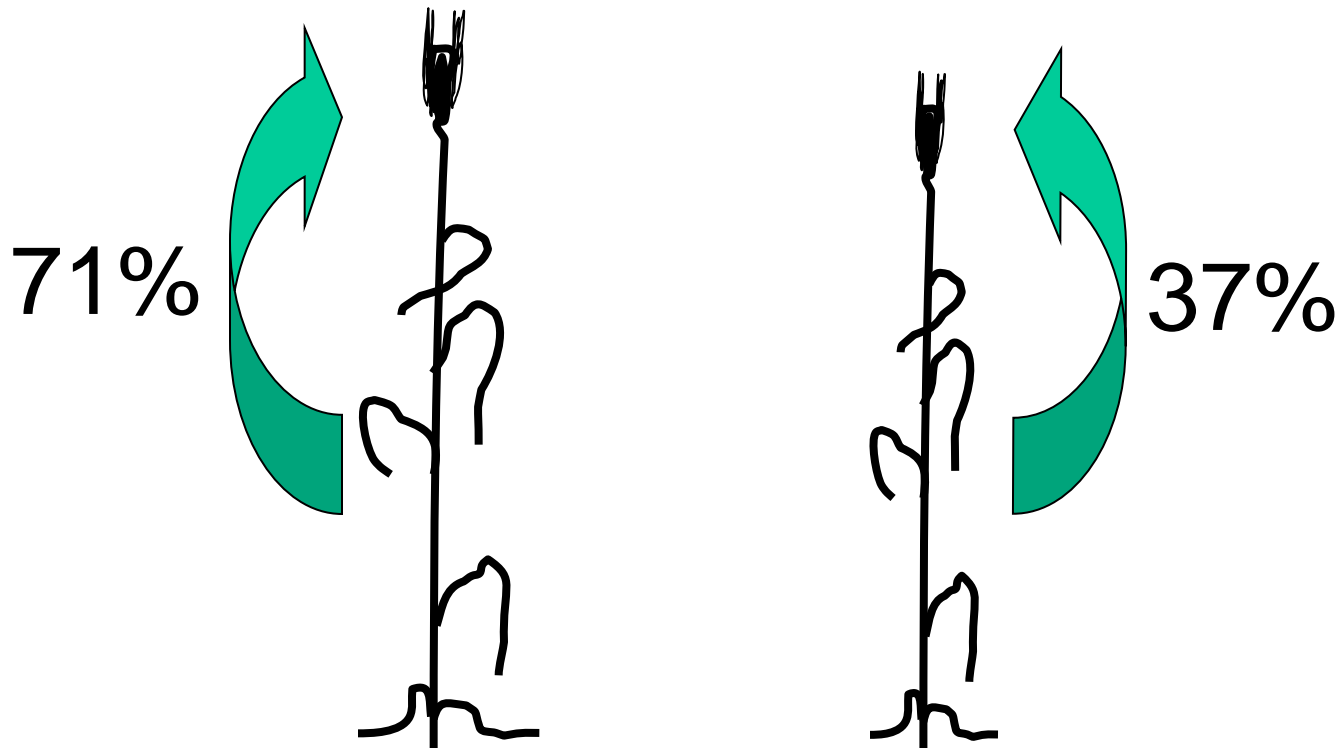

Udnyttelse af N optaget i byg

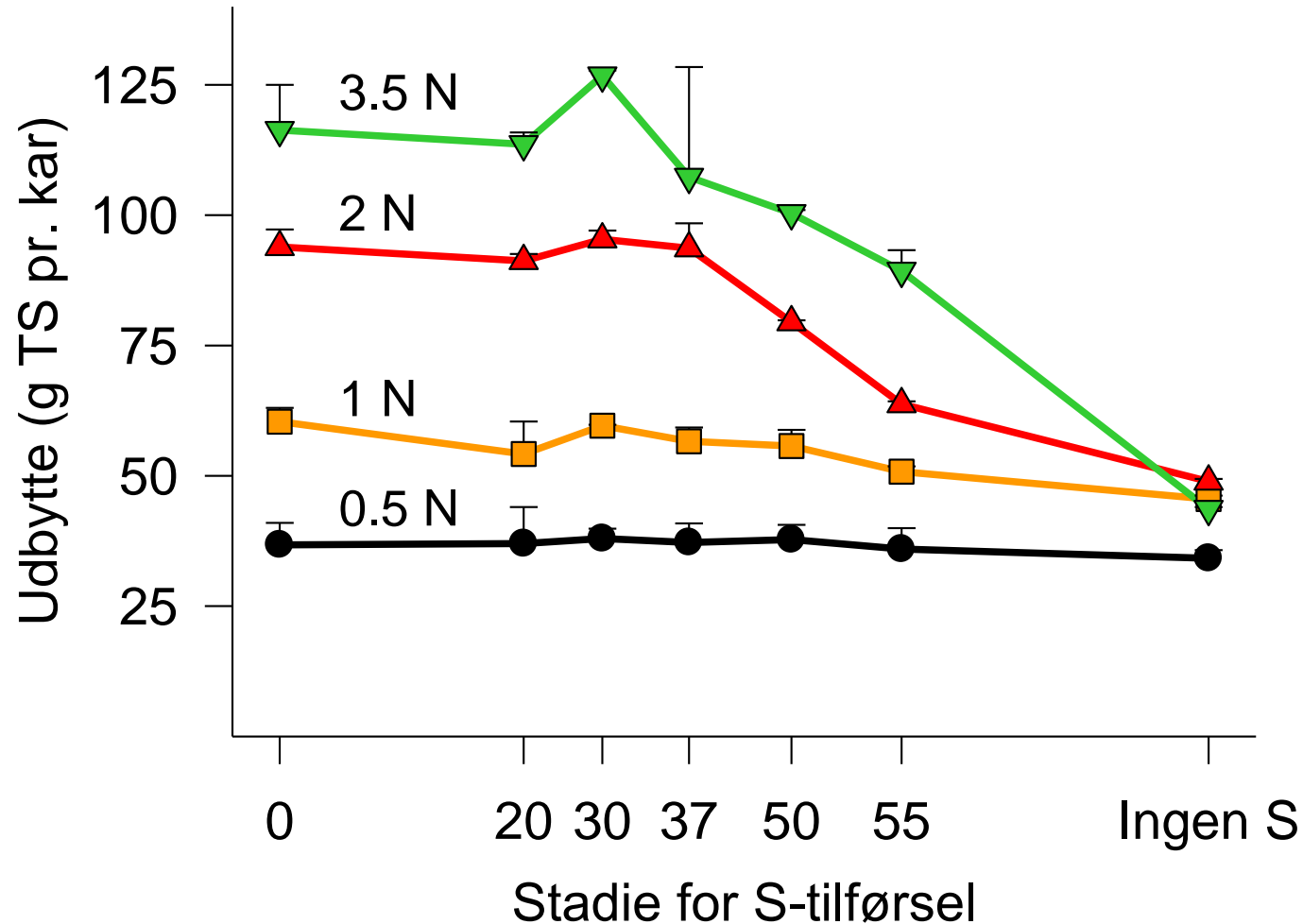
Svovlforsyning

Tilstrækkelig

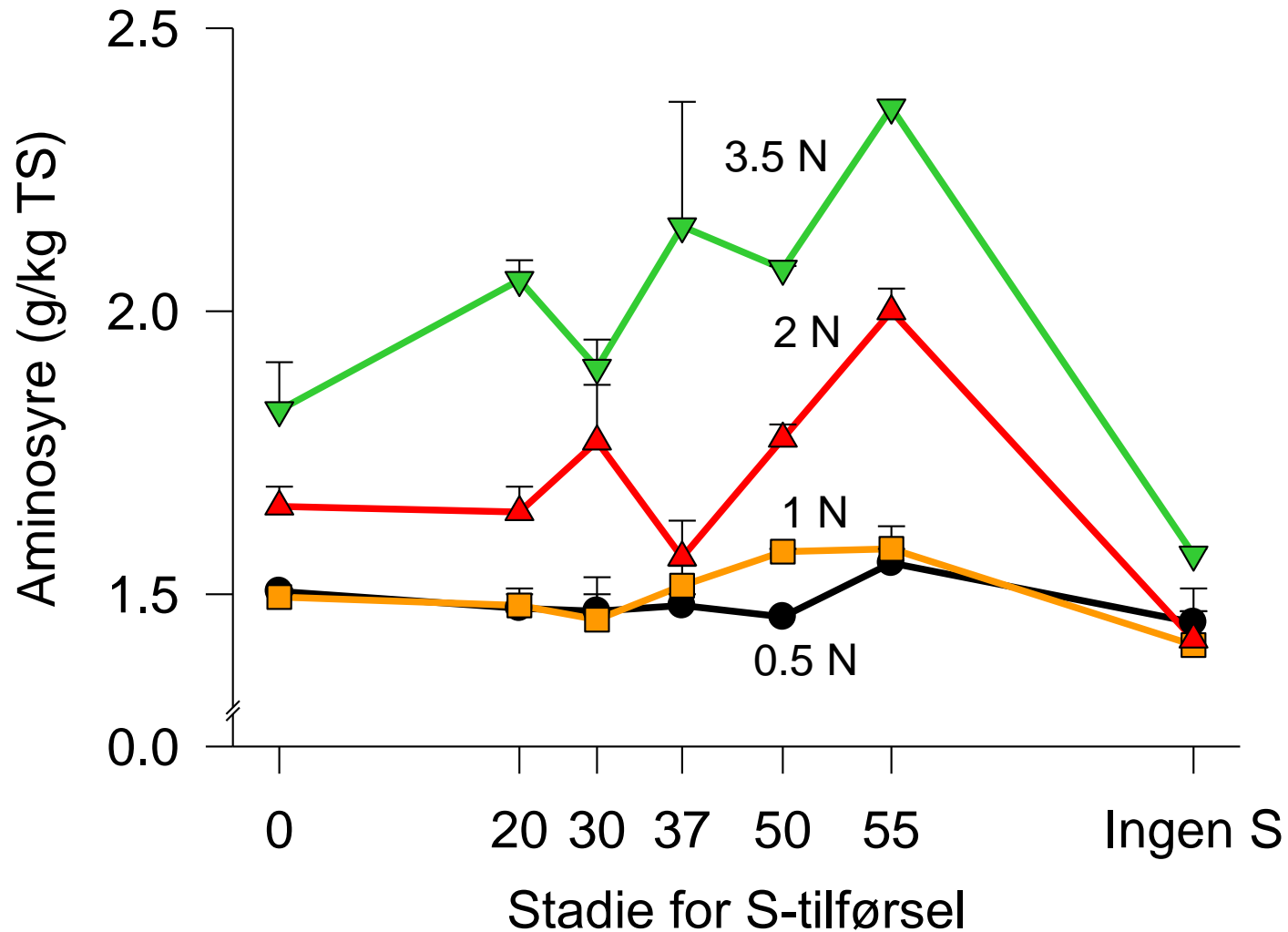
Mangelfuld

Tidspunkt for S-tilførsel - udbytte

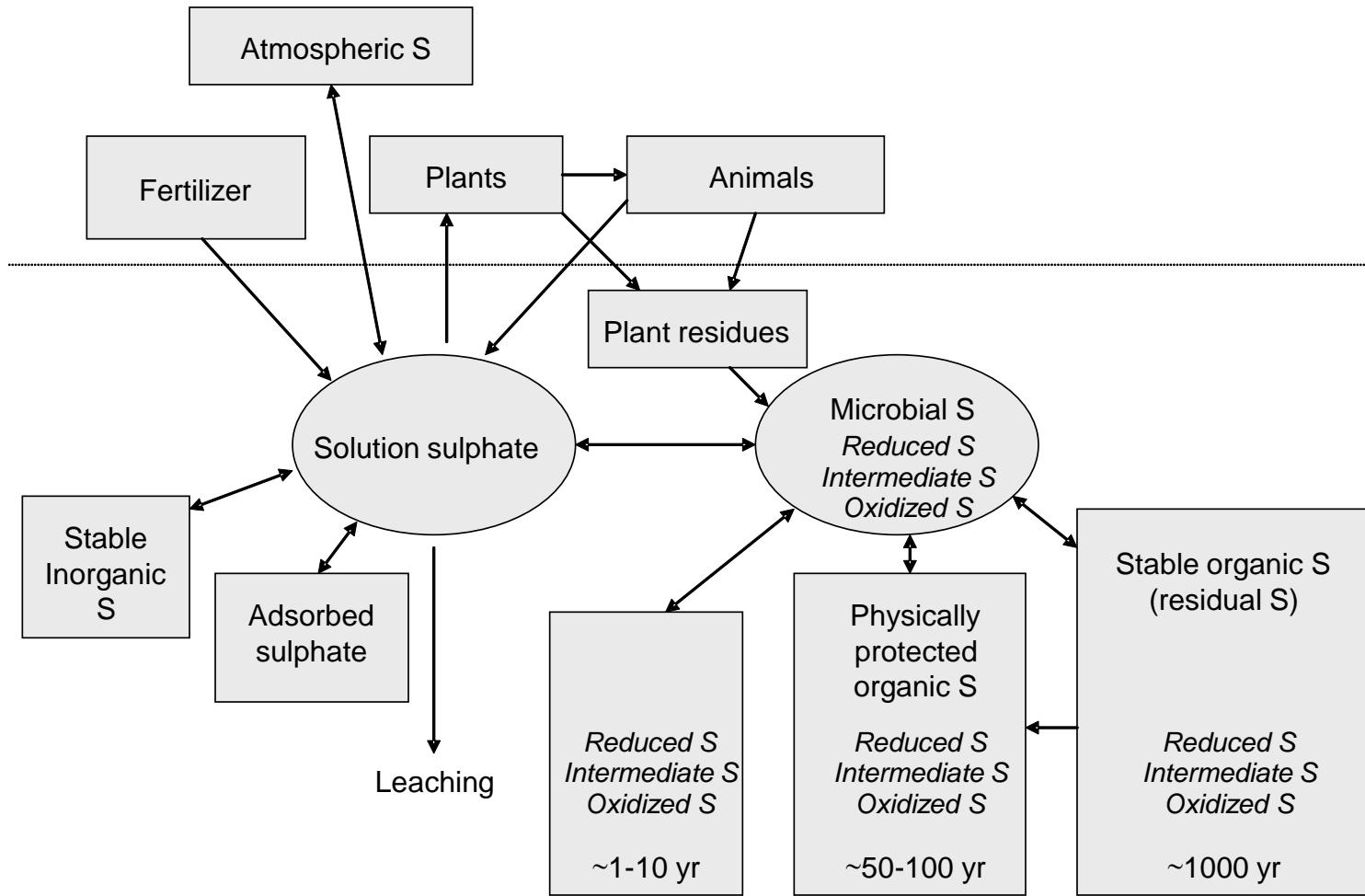

Tidspunkt for S-tilførsel - methionin

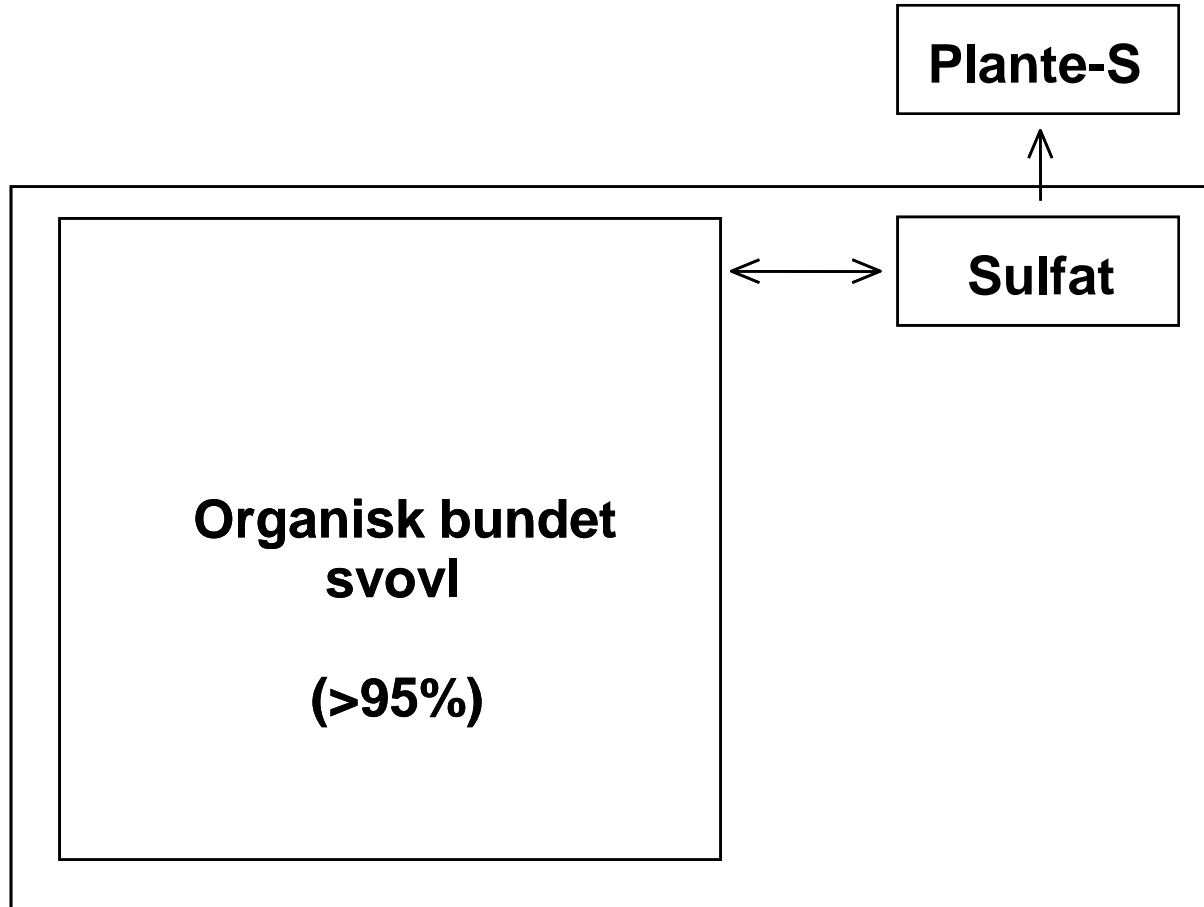

Omsætning af svovl i jord

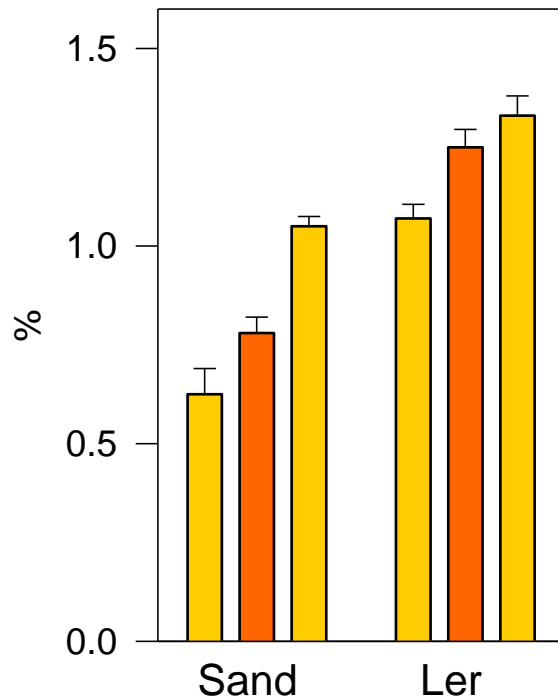
Simpel model for S i jord

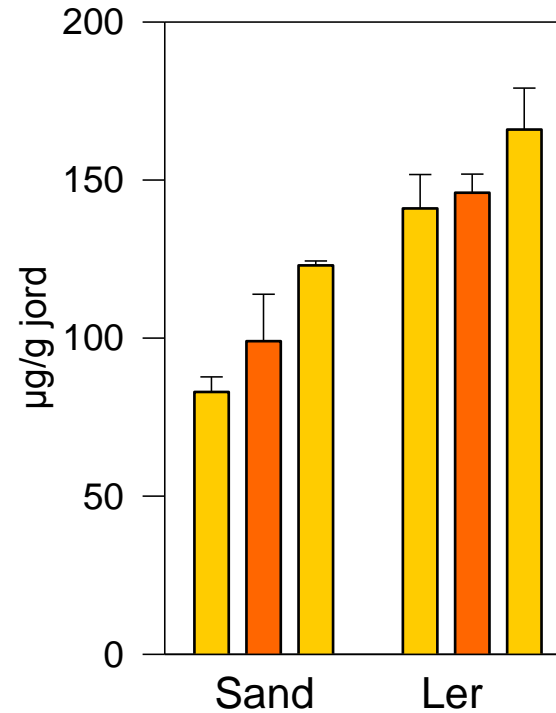
Langvarige gødningsforsøg Askov

Startet 1894

Organisk C

Organisk S

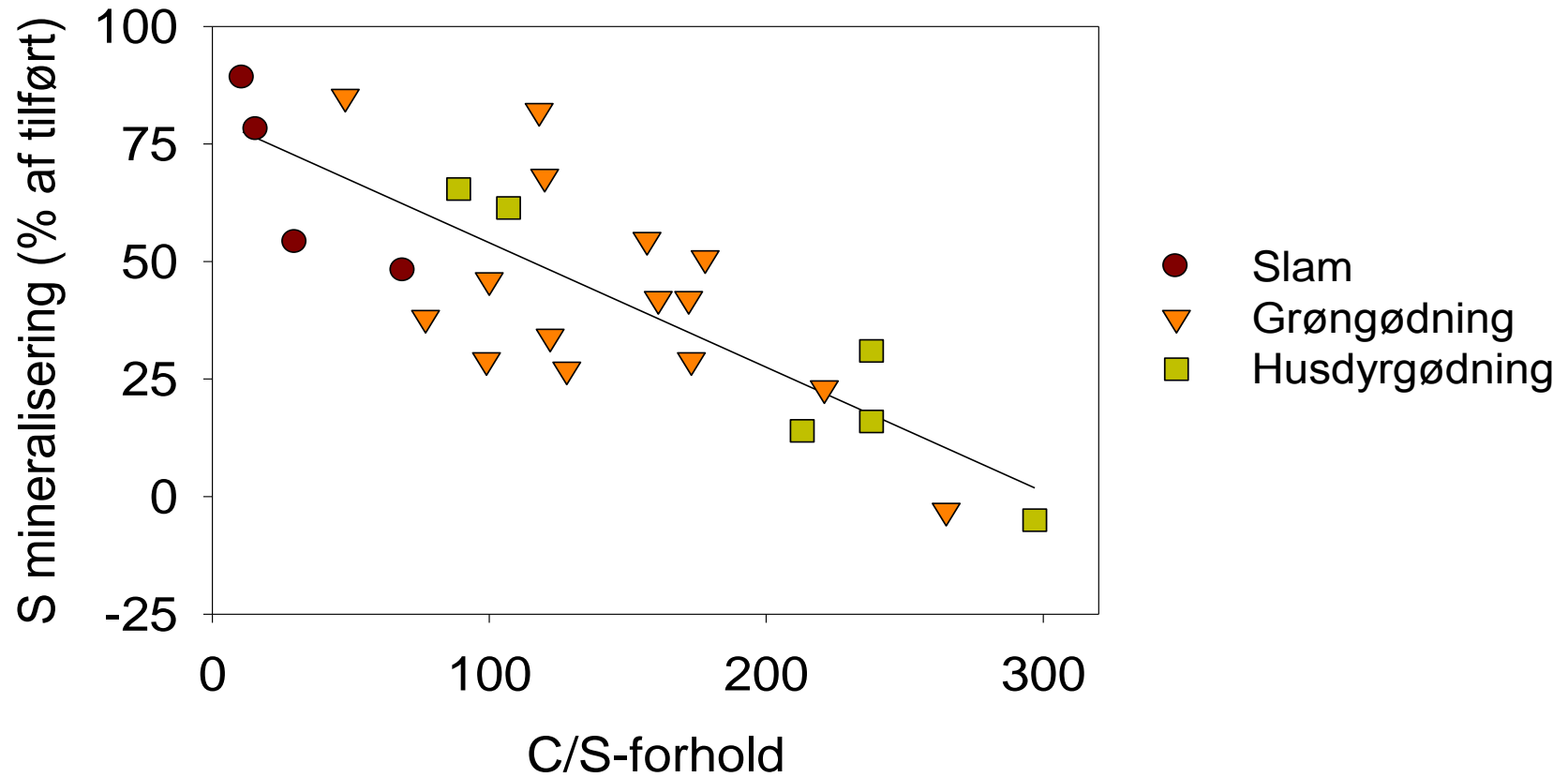

Ugødet

NPK-gødning

Husdyrgødning

Mineralisering af tilført organisk materiale

Gødningsplanlægning

Vinterhvede

kg S/ha

	Forventet udbytte (t/ha)		
Eftervirkning	5	7.5	10
Meget lille	21	23	26
Middel	19	21	24
Meget stor	17	19	22

Gødningssplanlægning

Vinterraps

kg S/ha

	Forventet udbytte (t/ha)		
Eftervirkning	2.5	3.5	4.5
Meget lille	46	50	53
Middel	39	44	47
Meget stor	33	37	40

Svovl i vandingsvand

$\text{Kg S/ha} = \text{antal mm} \times \text{sulfat-S} / 100$

Eksempel: 100 mm med 15 mg/l $\Rightarrow$ 15 kg S/ha

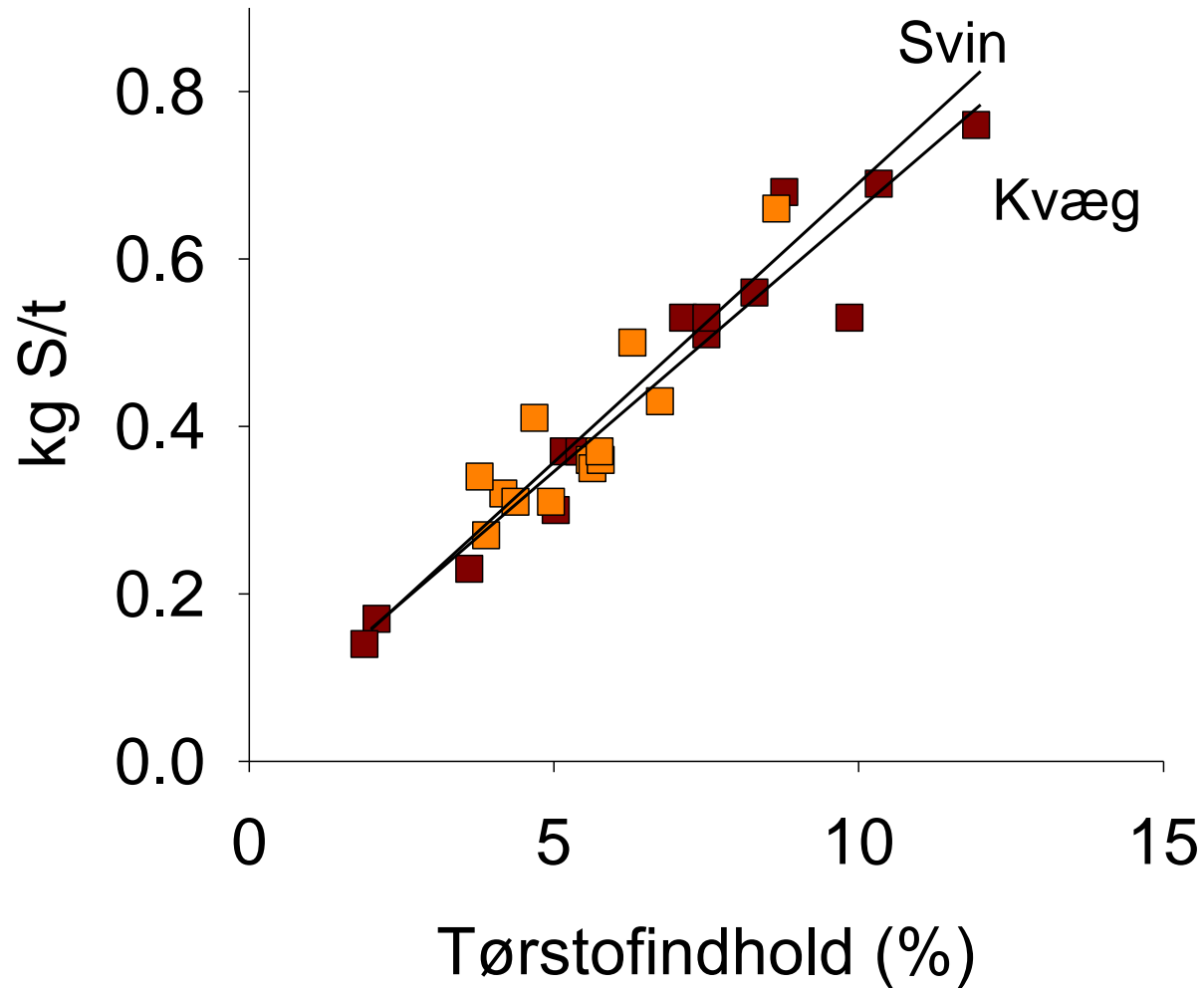

Svovl i husdyrgødning

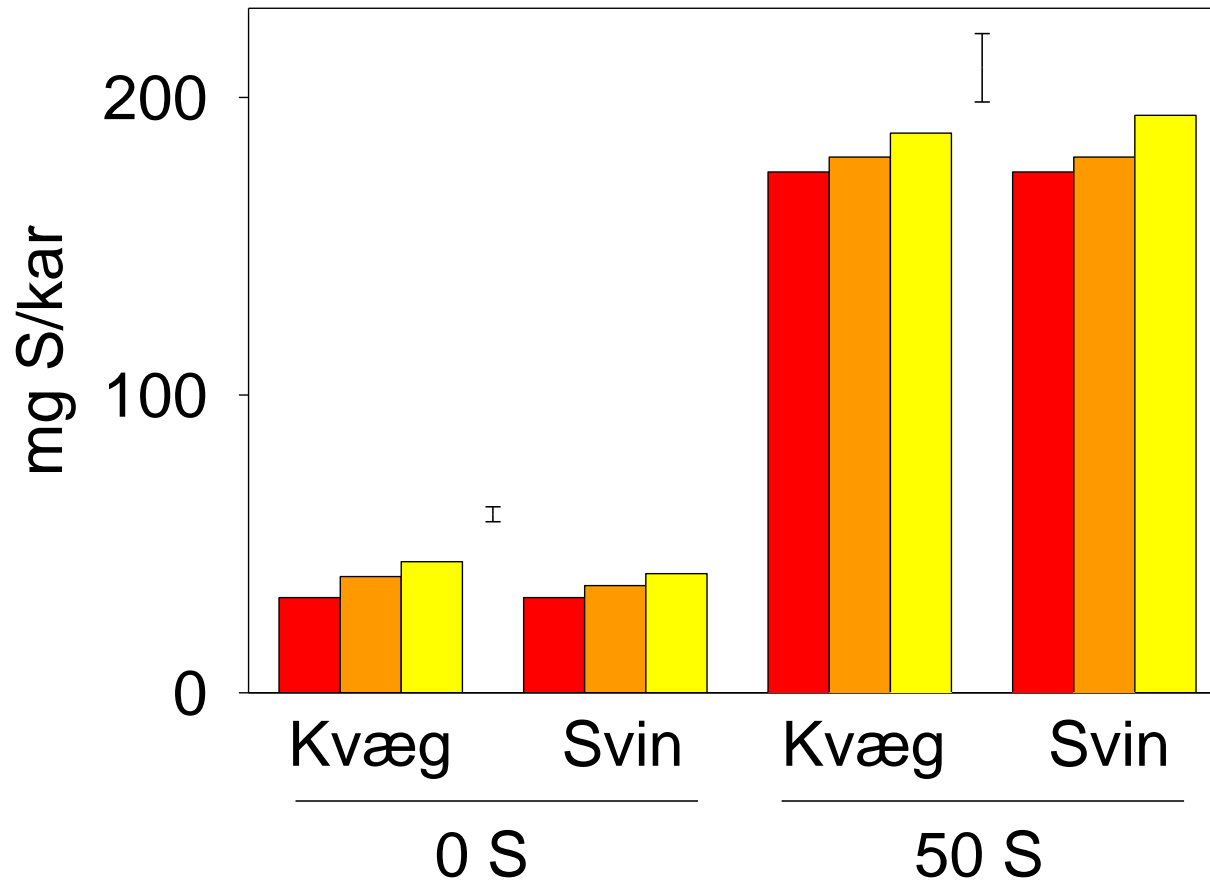

Svovl i gylle

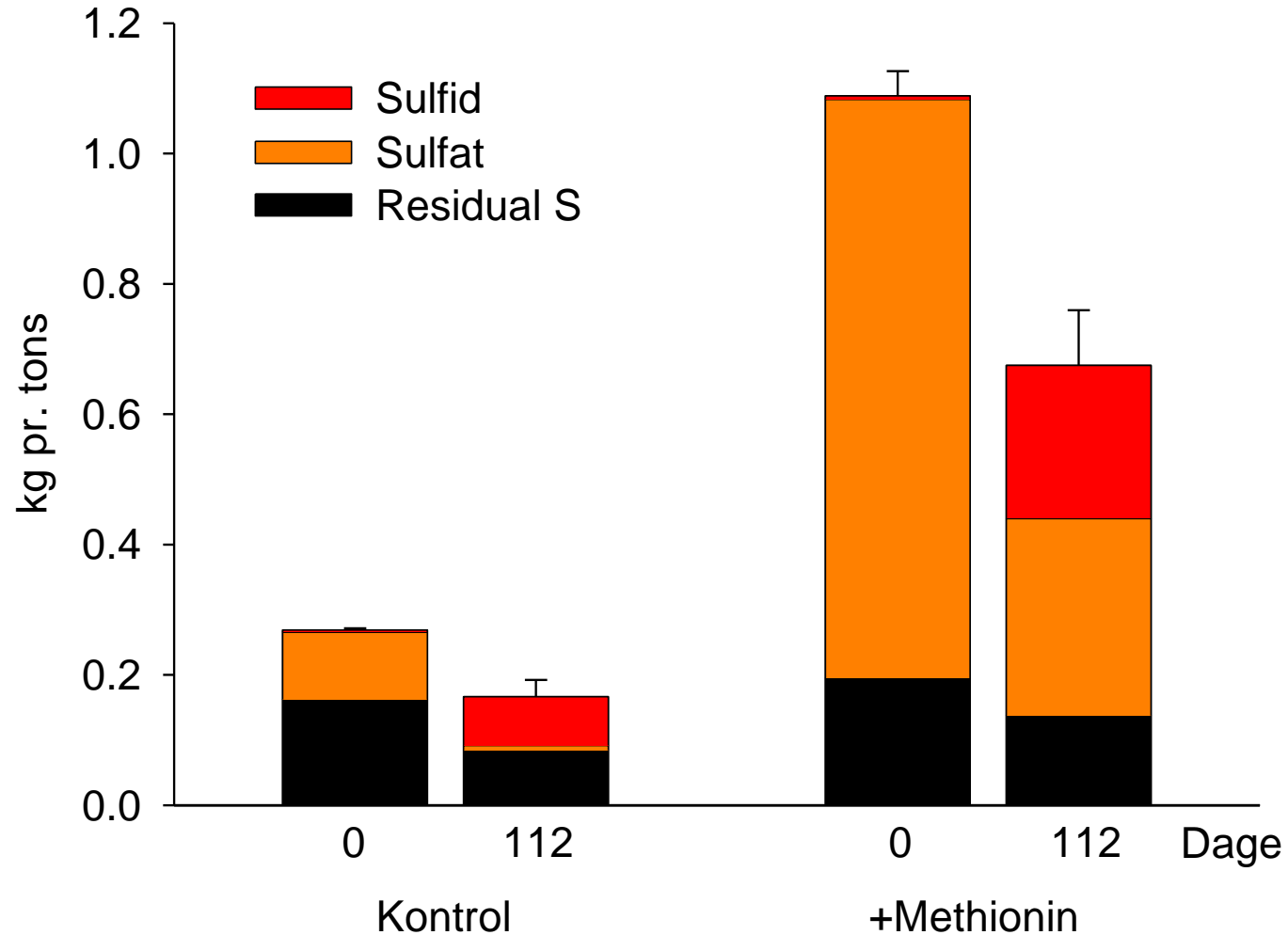

S-effekt af gylle

S-optagelse i raps

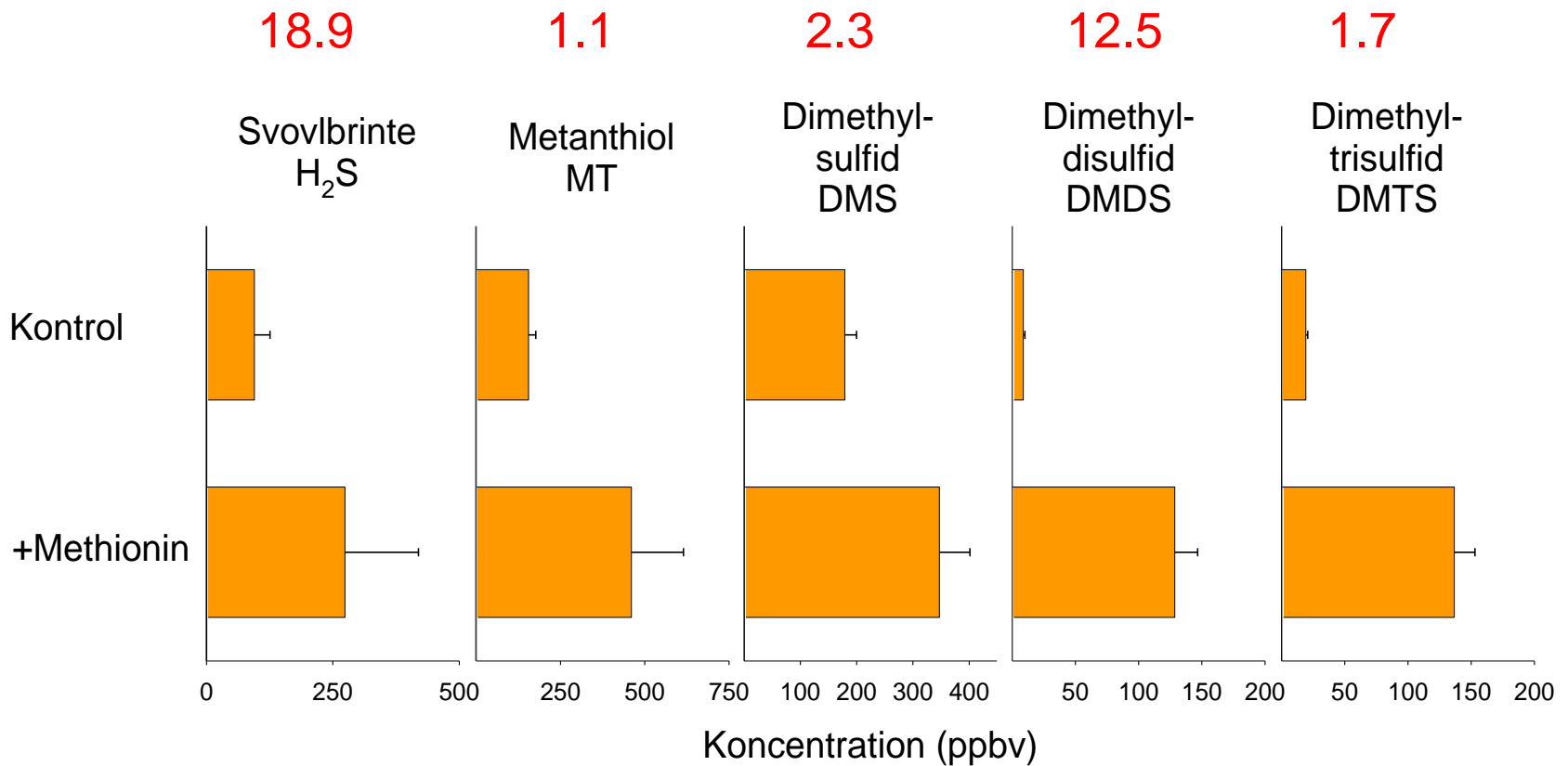
Svovl i lagret gylle

Svovlgasser

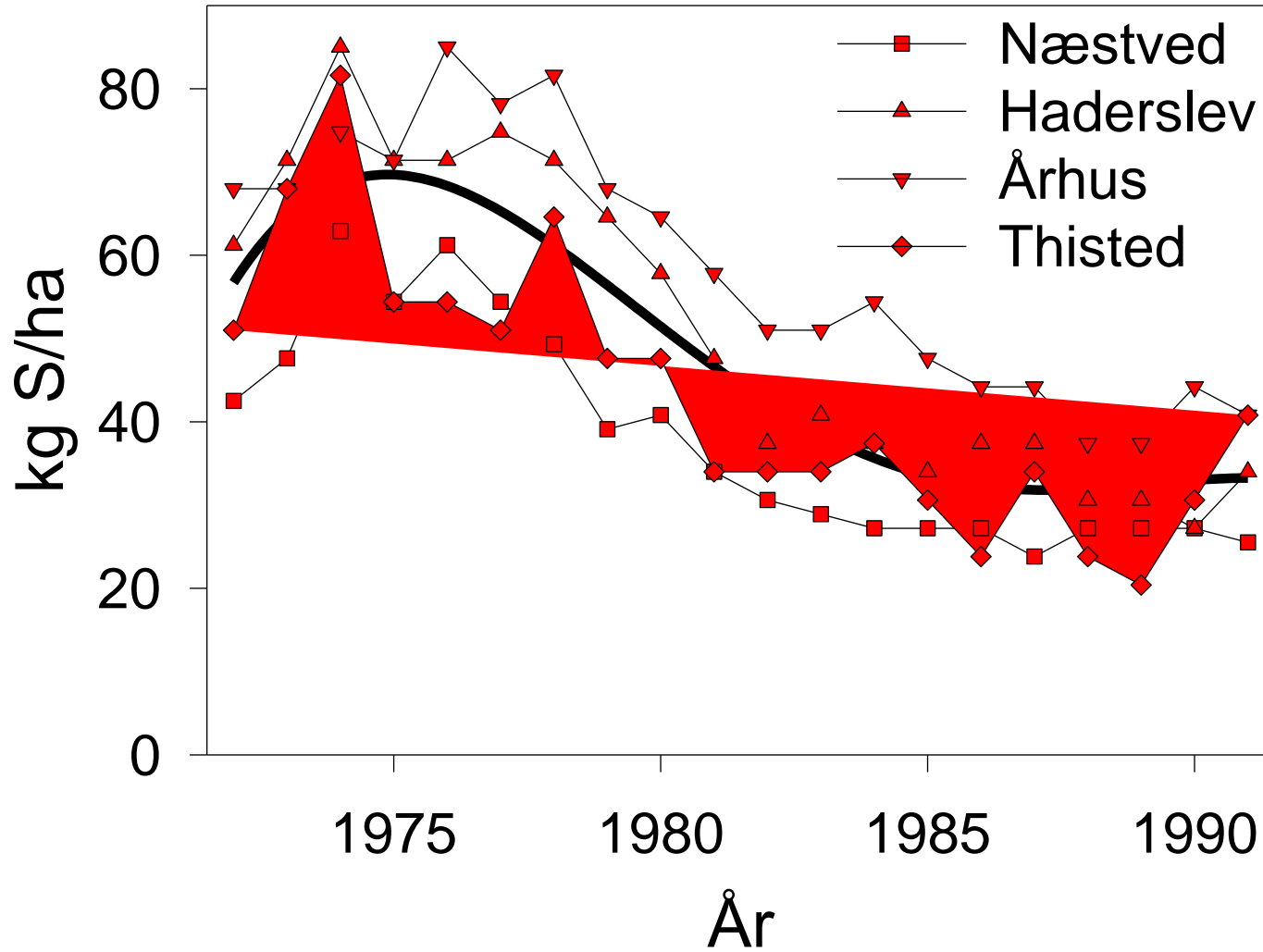
Lugttærskel (ppb):

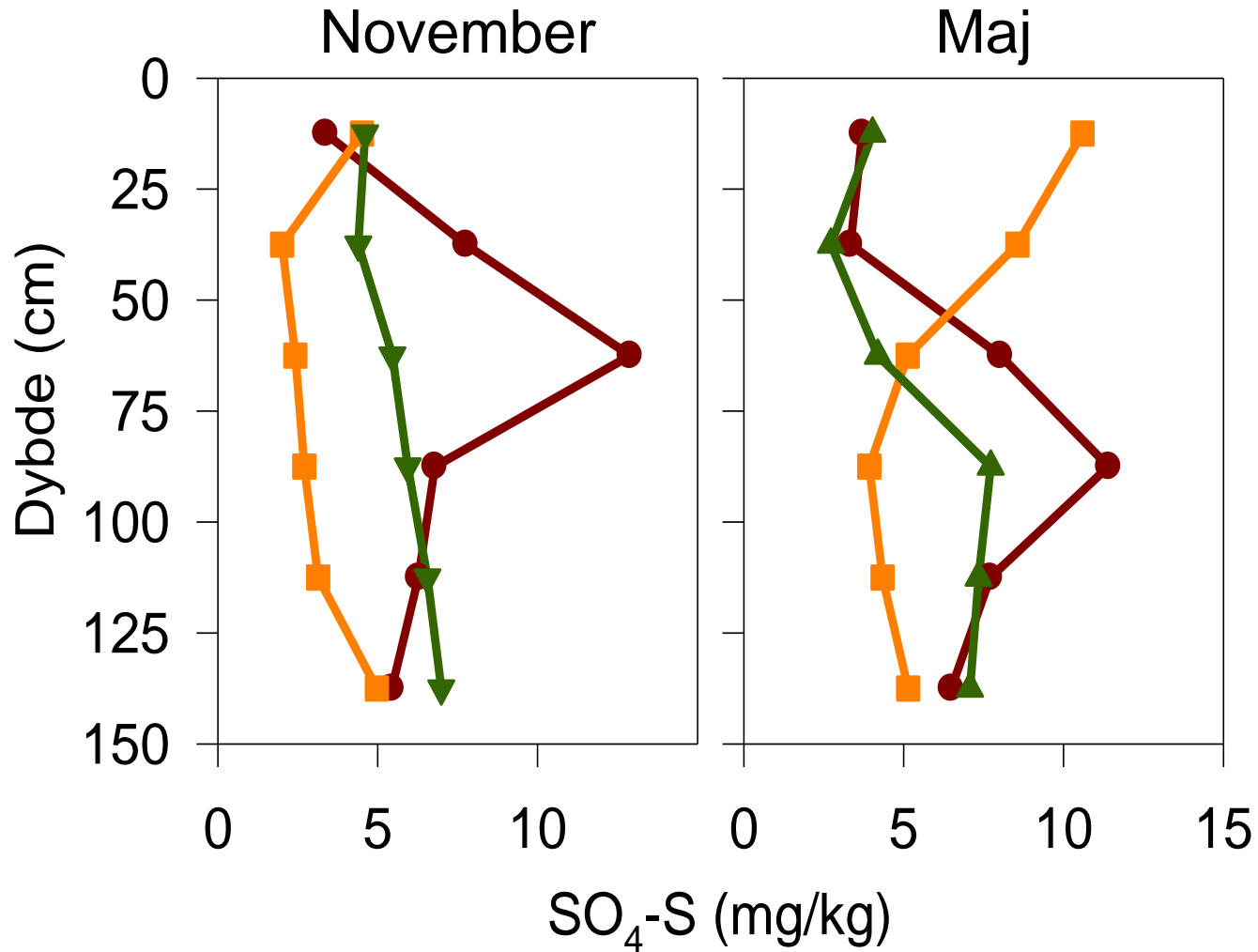
Næringsstofudnyttelse i dansk landbrug

	1980	2006
S	13%	25%
N	20%	37%
P	23%	52%
K	18%	43%

Sulfat-udvaskning

Efterafgrøders sulfat-effekt

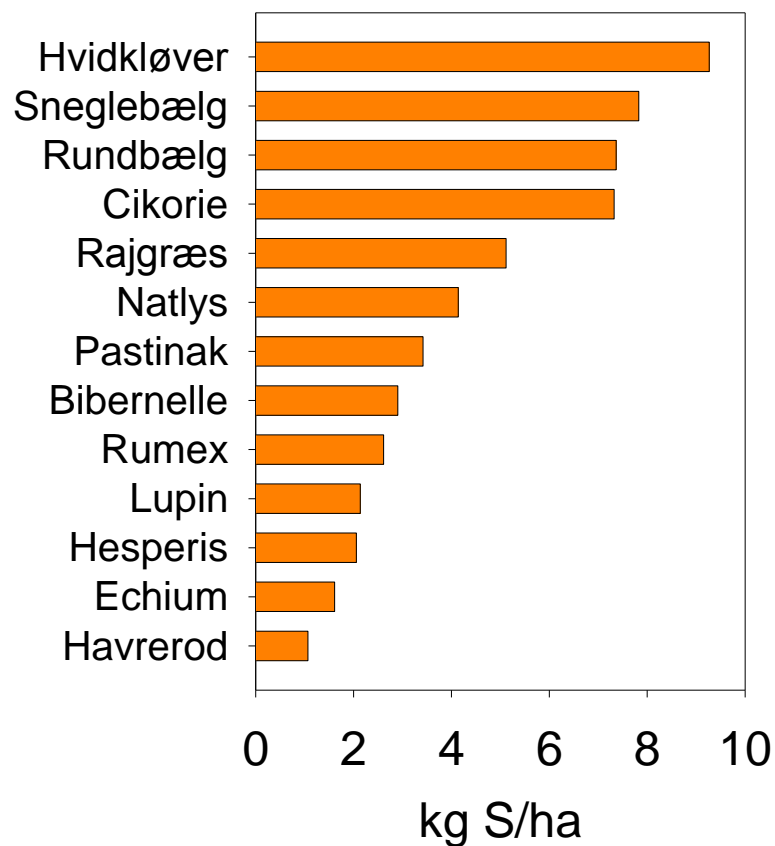
Sulfat fangafgrøder

Efterafgrøde	November		Maj	
	S i plante-top	Sulfat i 0-1 m	TS i byg	S konc.
	kg S/ha	kg S/ha	t/ha	%
Bar jord	0	114	4.5	0.13
Ital. rajgræs	7	75	4.5	0.12
Vinterraps	21	71	6.7	0.17
Olieræddike	37	42	7.1	0.17

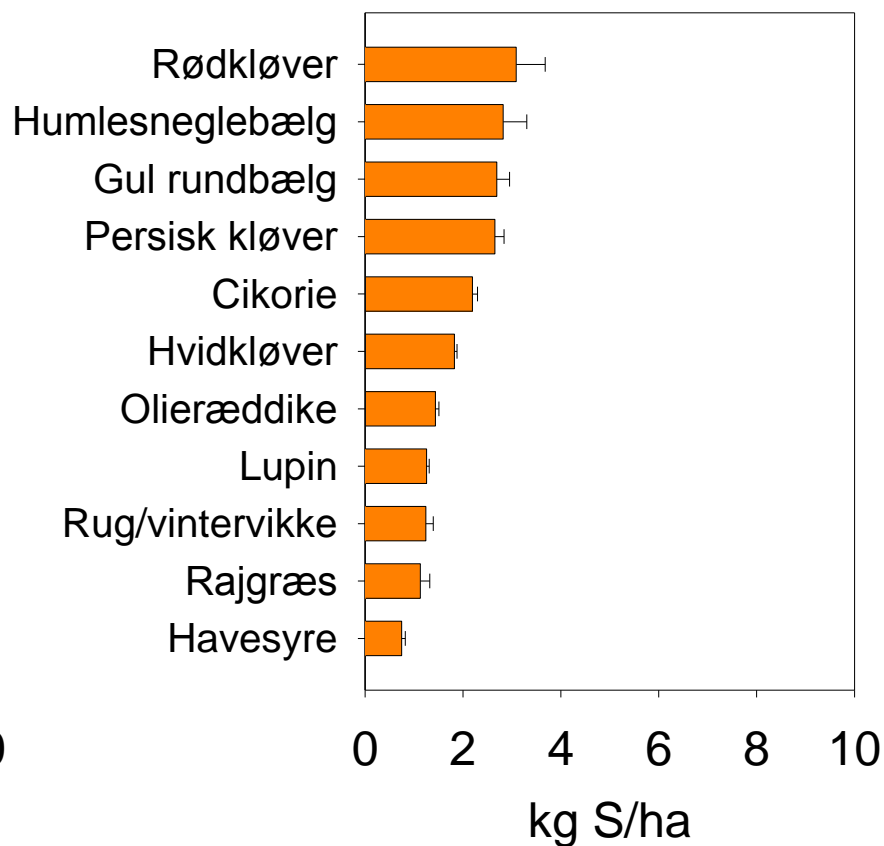

S-optagelse i efterafgrøde-top

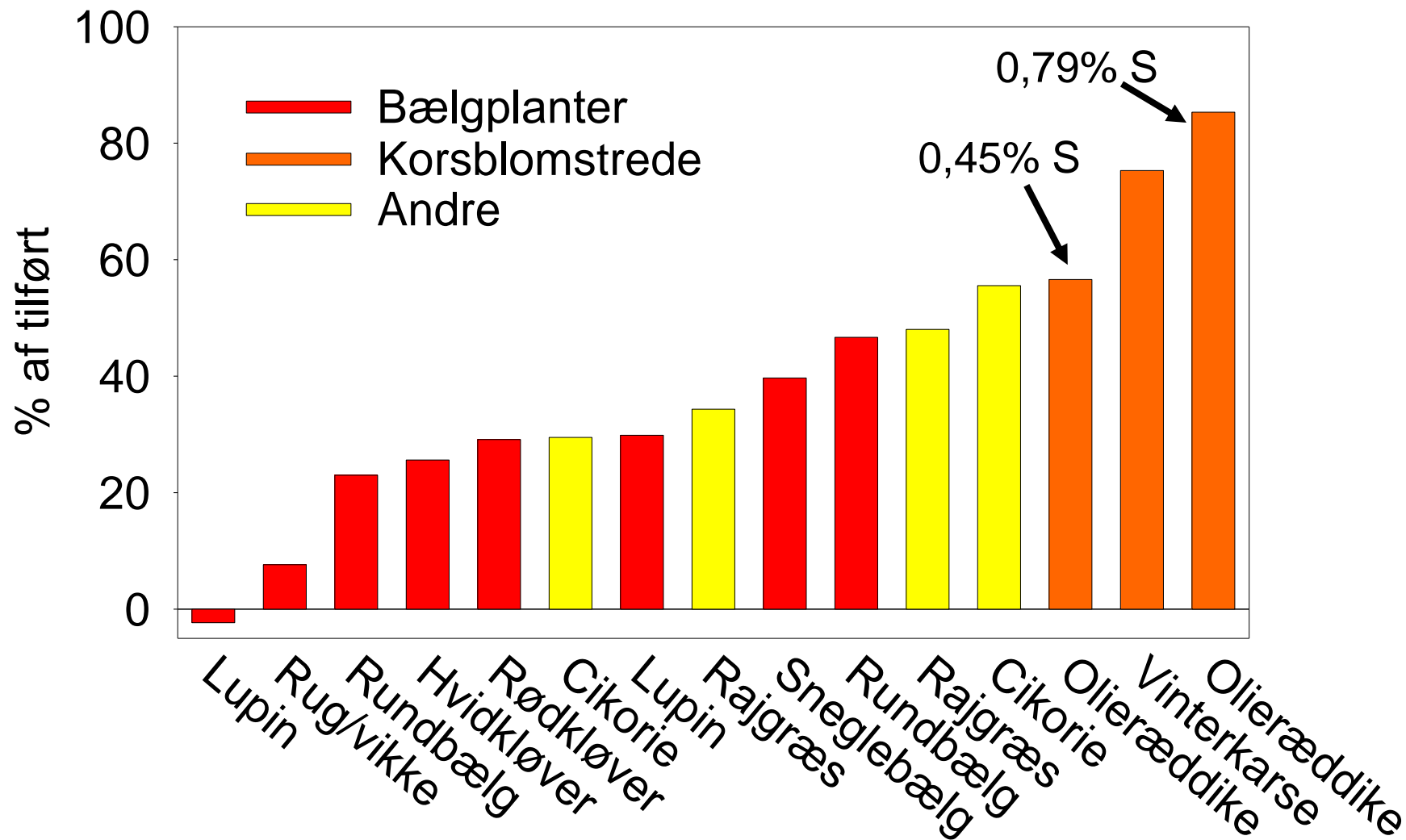
Årslev

Jynde vad

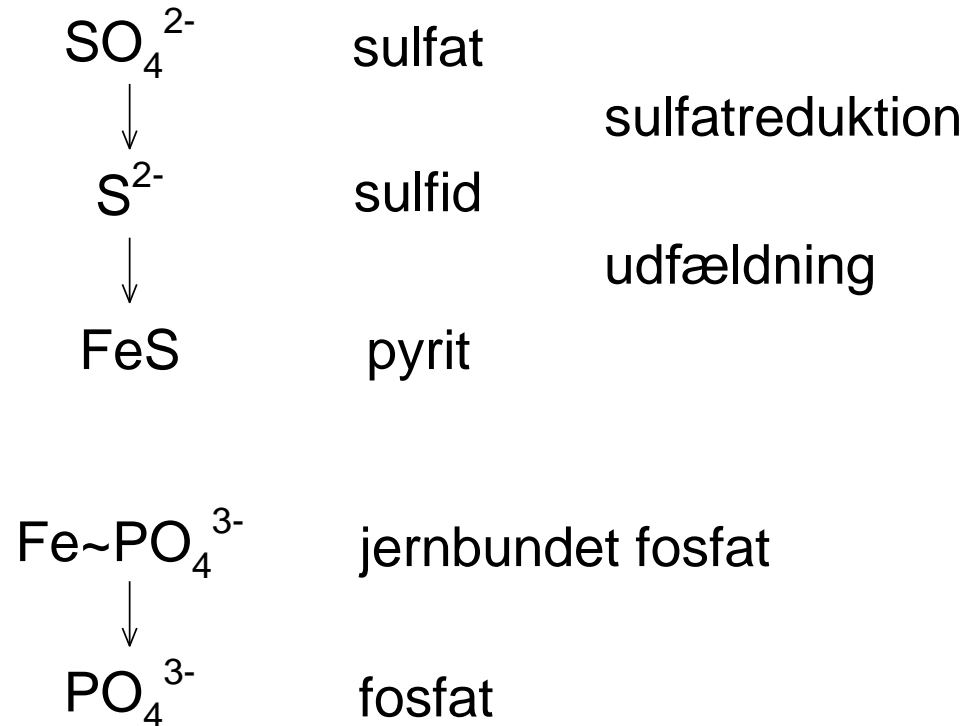

S-frigivelse fra efterafgrøder

Sulfat i vådområder

Potential årsag til frigivelse af fosfor

Tak for opmærksomheden!